

Fullmäktige

04.12.2024

Sammanträde

Fullmäktige

Tid

04.12.2024 kl. 16:00 - 19:50

Paus kl. 18.02 - 18.30

Plats

Fullmäktigegården, Esbogatan 5

Närvarande

Sistonen Markku	ordförande
Aaltonen Juri	ledamot
Aavaparta Tiina	ledamot
Alaviiri Kaisa	ledamot
Ali Abdirahman	ledamot
Ali Habiba	ledamot
Ampuja Ari	ledamot
Aro Olli	ledamot
Arstila Leila	ledamot
Cederlöf Karin	ledamot
Elo Simon	ledamot
Elo Tiina	ledamot
Fagerström Noora	ledamot
Gestrin Christina	ledamot
Grönroos Simo	ledamot
Guzenina Maria	ledamot
Gästrin Eva-Lena	ledamot
Halkosaari Tommi	ledamot
Havu Isto	ledamot
Hietanen-Tanskanen Ira	ledamot
Hopsu Inka	ledamot
Hyrkkö Saara	ledamot
af Hällström Nina	ledamot
Jama Mohamed	ledamot
Juuti Sini	ledamot
Juvonen Arja	ledamot
Järvenpää Kaarina	ledamot
Järvinen Hannu	ledamot
Kajava Henna	ledamot
Karimäki Johanna	ledamot
Katainen Mervi	ledamot
Kauma Pia	ledamot
Kauste Mika	ledamot
Keisteri-Sipilä Elli	ledamot
Kemppi-Virtanen Pirjo	ledamot
Kerola Hannele	ledamot
Keronen Jiri	ledamot
Kilpijoki Kerttu-Liisa	ledamot

anlände kl. 16.35 § 115

anlände kl. 16.16 § 115
i stället ersättare
Backman Marita

anlände kl. 16.11. § 115

anlände kl. 16.42 § 115
anlände kl. 16.48 § 115
i stället ersättare Båsk
Gustav

anlände kl. 16.14 § 115

i stället ersättare Thure-
Toivanen Tiina

	Koponen Noora	ledamot	
	Korhonen Henri	ledamot	
	Kurri Vanessa	ledamot	
	Laakso Mikko	ledamot	
	Laakso Ville	ledamot	
	Lahtinen Teemu	ledamot	
	Laiho Mia	ledamot	
	Limnell Jarno	ledamot	
	Lindholm Julia	ledamot	
	Löyttyniemi Meri	ledamot	
	Markkula Markku	ledamot	avlägsnade sig kl. 18.55 § 115, i stället ersättare Stenholm Elena
	Marttila Helena	ledamot	
	Mykkänen Kai	ledamot	i stället ersättare Kling Eero
	Nevanlinna Risto	ledamot	
	Nieminen Pinja	ledamot	
	Nores Mia	ledamot	i stället ersättare Ilkko- Ervasti Pauliina
	Partanen Henna	ledamot	
	Pentikäinen Aulikki	ledamot	i stället ersättare Hellström Martti
	Portin Anders	ledamot	i stället ersättare Granberg Fred
	Poutala Mika	ledamot	anlände kl. 16.23 § 115, avlägsnade sig kl. 18.40, i stället ersättare Adwoa Brewu
	Puntila Päivi	ledamot	
	Ruoho Veera	ledamot	
	Räf Marika	ledamot	i stället ersättare Thompson Jay
	Sammallahti Tere	ledamot	
	Saramäki Sara	ledamot	
	Savela Sari	ledamot	
	Seppälä Peppi	ledamot	
	Stenvall Nora	ledamot	
	Särkijärvi Jouni J.	ledamot	anlände kl. 16.43 § 115
	Uotila Kari	ledamot	
	Valle Jaana	ledamot	
	Vanhanen Joel	ledamot	
	Vehmanen Emma- Stina	ledamot	
	Viljakainen Paula	ledamot	
	Vuornos Henrik	ledamot	i stället ersättare Jääskeläinen Kari
	Värmälä Johanna	ledamot	
	Ülle Auli	ledamot	
Övriga närvarande	Pohjanmaa Kaisa	ersättare för ungdomsfullmäktiges representant	
	Mäkelä Jukka	stadsdirektör	
	Rinta-aho Harri	direktör för sektorn för fostran och lärande	

Isotalo Olli	stadsmiljödirektör
Heinaro Mervi	livskraftsdirektör
Konttas Ari	finansieringsdirektör
Pajakoski Johanna	kommunikationsdirektör
Jyrkkä Maria	utvecklingsdirektör för koncernstyrningen
Ala-Aho Virpi	stadsrevisor
Majuri Jouni	stadssekreterare, sekreterare

Underskrifter

Markku Sistonen
ordförande

Jouni Majuri
sekreterare

Protokollet justerat och godkänt

Olli Aro
protokolljusterare

Eva-Lena Gästrin
protokolljusterare

Protokollet framlagt

Detta protokoll publicerades i det allmänna datanätet 10.12.2024

Ärenden

Paragraf nr	Bilaga nr	Ärendets rubrik	Sida
§ 113		Konstaterande av sammanträdet laglighet och beslutsförhet	6
§ 114		Val av protokolljusterare	7
§ 115	1 - 6	Godkännande av budgeten 2025 och ekonomiplanen	8
§ 116		Motioner och frågor inlämnade vid sammanträdet	25

Esbo stad

Protokoll

6/28

Fullmäktige

§ 113

04.12.2024

§ 113

Konstaterande av sammanträdet laglighet och beslutsförhet

Beslut

Ordföranden konstaterade att sammanträdet var lagligen sammankallat och beslutsfört.

Redogörelse

Fullmäktige hade sammankallats genom en kallelse som undertecknats av fullmäktiges ordförande och daterats 28.11.2024 och som utsänts till fullmäktigeledamöterna.

Esbo stad

Protokoll

7/28

Fullmäktige

§ 114

04.12.2024

§ 114

Val av protokolljusterare

Beslut

Till protokolljusterare valdes Olli Aro och Eva-Lena Gästrin.

Fullmäktige 04.12.2024 § 115

§ 115

Godkännande av budgeten 2025 och ekonomiplanen

Beredning och upplysningar:
Jyrkkä Maria
Skyttä Samuli
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige

1

godkänner den bifogade budgeten för 2025 och ekonomiplanen för 2026–2027 med bilagor,

2

godkänner de bifogade förslagen till beslut om finansmotionerna och konstaterar att motionerna är slutbehandlade,

3

bemyndigar stadsdirektören att ersätta den budgeterade överföringen av 15 miljoner euro som investeringsfonden för basservice och markanskaffning avkastar med motsvarande upplåning, om upplåning är ekonomiskt fördelaktigare än överföring ur fonderna,

4

bemyndigar tekniska nämnden att fortsätta bygga de i budgeten för 2024 särskilt uppräknade, oavslutade fasta konstruktionerna och anläggningarna inom ramen för tidigare anvisade totalanslag,

5

bemyndigar koncernförvaltningen att införa ändringar och preciseringar i budgeten och ekonomiplanen som föranleds av fullmäktigebehandlingen eller förbättrar riktigheten, informationen eller språkdräkten och som inte avviker från innehållet i den godkända budgeten och ekonomiplanen och inte väsentligt ändrar räkenskapsperiodens resultat eller finansieringsdelen.

Behandling

Ordförande Sistonen föreslog att ärendet skulle behandlas i den ordningsföljd som godkänts av fullmäktiges förhandlingskommitté:

Behandlingsordning

1. Stadsdirektörens översikt
2. Ordföranden för fullmäktiges förhandlingskommitté
3. Gruppanföranden enligt gruppernas storleksordning (Saml, Gröna, SDP, Sannf, SFP, KD, VF, C, RN)
4. Allmän diskussion
5. Beslut om budgeten och ekonomiplanen
6. Förslagen till hemställningar om budgeten behandlas vid fullmäktiges sammanträde 9.12.2024

Allmän diskussion

Den allmänna diskussionen om budgeten och ekonomiplanen förs samtidigt.

Ändringsförslag

Ändringsförslag och understöd av dessa till budgeten och ekonomiplanen lämnas under den allmänna diskussionens gång. Beslut om ändringsförslagen fattas 4.12.2024.

Förslag till hemställningar

Förslag till hemställningar och understöd av dem framförs under den allmänna diskussionen. Förslagen till hemställningar bordläggs 4.12.2024 och beslutas (godkänns eller förkastas) när budgeten och ekonomiplanen har godkänts, vid fullmäktiges nästa sammanträde 9.12.2024.

Ordföranden frågade om förslaget till behandlingsordning kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att det hade godkänts enhälligt.

Ordföranden för fullmäktiges förhandlingskommitté Kauste lämnade understödd av Markkula m.fl. följande ändringsförslag: 3.5

Fullmäktige beslutar som en ändring av resultatet av förhandlingarna om budgetförslaget:

1. Investeringar. Daghemmet Maakirjan päiväkoti. Ändring av tidpunkten och allokering av anslaget: år 2026: +0,25 miljoner euro, år 2027: +0,25 miljoner euro
2. Sektorn för fostran och lärande. Precisering av formuleringen, köpta tjänster ersätts med följande; stöd för privat vård: "Staden ökar andelen av småbarnspedagogik som produceras med stöd för privat vård och med servicesedlar i privata daghem"
3. Investeringar. Texttillägg: "Antalet nybörjarplatser i gymnasieutbildningen måste målmedvetet ökas för att möta det växande behovet och för att stävja höjningen av medeltalsgränsen för antagning till gymnasiet. Som en del av de nödvändiga åtgärderna påskyndar fullmäktige lokallösningar för gymnasieelever i Mellersta och Norra Esbo. Lokallösningen och andra nödvändiga förberedelser för

gymnasiet Länsi-Espoon lukio genomförs så att gymnasiets verksamhet kan inledas senast år 2027”

Järvenpää lämnade understödd av Savela följande ändringsförslag: 3.1

Till anslagen för Esbotillägget läggs det till 0,4 miljoner euro för att förlänga tiden för tillägget så att tillägget är 100 euro per månad när barnet är 1½ år till 2 år. Motivering: förbättrar familjernas möjligheter att vårda småbarn hemma om de så önskar, och det är ofta enligt barnets bästa. Det gör också ansökningstiden till småbarnspedagogik flexiblere för de minsta barnen. Samtidigt skulle det minska behovet av dagvårdsplatser och bristen på vårdare inom småbarnspedagogiken.

Grönroos lämnade följande ändringsförslag: 3.8

Från investeringarna avlägsnas: Esbo kulturcentrum (år 2025: 1,5 miljoner, år 2026: 20,904 miljoner, år 2027: 27 miljoner och år 2028: 13,5 miljoner) Hagalunds simhall (år 2025: 15 miljoner, år 2026: 13 miljoner och år 2027: 7,1 miljoner) Hagalunds stadion och parkeringsanläggning (år 2025: 4,42 miljoner, år 2026: 23,48 miljoner, år 2027: 23,48 miljoner och år 2028: 21,50 miljoner) Sektorn för fostran och lärande, byggande (år 2025: 10 miljoner, år 2026: 10 miljoner och år 2027: 10 miljoner).

Grönroos lämnade följande ändringsförslag: 3.9

Esbo stads mål för klimatneutralitet sänks till EU:s målnivå 2050, vilket ger besparingar till exempel genom en flexiblere användning av bränslen, material och materiel. Bidraget till fullmäktigegrupperna på 90 000 euro slopas. Esbo stad avstår från könsmedveten budgetering. Esbo stad ordnar inte egna simhallsturer för kvinnor. Ur stadsplaneringsnämndens budget görs följande avdrag: år 2025: 3 miljoner, år 2026: 3 miljoner och år 2027: 3 miljoner.

Grönroos lämnade följande ändringsförslag: 3.10

Esbo stad erbjuder inte tjänster åt personer som vistas i landet olagligt. Esbo stad favoriserar inte invandrare på arbetsmarknaden genom så kallad positiv diskriminering, och koncentrerar sig inte på sysselsättningsåtgärder för invandrare utan i stället på att främja återflyttning av svagt integrerade invandrare. Från budgeten avlägsnas: Kompetenscentrumverksamhet (år 2025: 1,5 miljoner, år 2026: 1,5 miljoner och år 2027: 1,5 miljoner) samt Modellen för rekrytering av invandrare (år 2025: 328 000 euro, år 2026: 328 000 euro och år 2027: 328 000 euro). Staden deltar inte i rekryteringen av utländsk arbetskraft. Från budgeten avlägsnas: Talent Espoo (år 2025: 676 208 euro, år 2026: 676 208 euro och år 2027: 676 208 euro). Esbo erbjuder inte invandrare undervisning i eget modersmål: (2025: 1,5 miljoner, år 2026: 1,5 miljoner och år 2027: 1,5 miljoner) Esbo erbjuder inte invandrare tjänster på deras modersmål.

Värmälä lämnade understödd av Kerola m.fl. följande förslag till hemställan: 3.11

Fullmäktige hemställer att Esbo stad ser till att medicinering av barn på daghem och i skolor sker tryggt genom att ordna behövlig utbildning och introduktion för personalen.

Värmälä lämnade understödd av Kerola följande förslag till hemställen:
3.12

Fullmäktige hemställer att ordnandet av stadsdansen i Stensvik utreds så att det också framgår om evenemanget kan ordnas inom ramen för anslagen.

Kerola lämnade understödd av Värmälä följande förslag till hemställen:
3.3

Fullmäktige hemställer att en dispositionsplan för avkastningen från investeringsfonden för basservice och markanskaffning i Esbo bereds för beslut för följande fullmäktige.

Kerola lämnade understödd av Tiina Elo m.fl. följande förslag till hemställen: 3.4

Fullmäktige hemställer att det för följande fullmäktige läggs fram en utredning om hur mycket anslag som krävs för att genomföra det uppdaterade programmet för främjande av cykling och hur anslagen ska riktas.

Kajava lämnade understödd av Karimäki följande förslag till hemställen:
3.16

Fullmäktige hemställer att Esbo ställer som mål att bli en ledande stad inom läskulturen i Finland och i denna roll strävar efter att kontinuerligt utveckla nya sätt att främja läsning bland barn, unga och vuxna.

Kajava lämnade understödd av Keronen följande förslag till hemställen:
3.26

Fullmäktige hemställer att man utreder lönsamheten i byggandet av cykelbanor och väderleksförhållandenas betydelse vid användningen av dem samt också i vilken utsträckning byggandet av nya cykelbanor ökar cykling.

Simon Elo lämnade understödd av Ampuja följande förslag till hemställen: 3.29

Fullmäktige hemställer att behovet av byggprojektet för skolan Perusmäen koulu bedöms i enlighet med de mål för norra och mellersta Esbo som fullmäktige ställt upp så att byggprojektet vid behov är färdigt så snart som möjligt efter planeringen.

Karimäki lämnade understödd av Löyttyniemi m.fl. följande förslag till hemställen: 3.27

Fullmäktige hemställer att staden bör satsa på uppsökande ungdomsarbete för att stävja ungdomsarbetslösheten.

Juvonen lämnade understödd av Ampuja följande förslag till hemställen:
3.18

Fullmäktige hemställer att Esbo stad noggrant följer återställandet av gator och grönområden efter installation av optokabel.

Juvonen lämnade understödd av Ampuja följande förslag till hemställen:
3.19

Fullmäktige hemställer att Esbo stad ägnar särskild uppmärksamhet åt säkerheten och tillgängligheten på gator och gångbanor under vintern.

Juvonen lämnade understödd av Ampuja följande förslag till hemställen:
3.20

Fullmäktige hemställer att Esbo stad ägnar särskild uppmärksamhet åt trafiksäkerheten i närheten av skolor och daghem.

Löyttyniemi lämnade understödd av Nevanlinna m.fl. följande förslag till hemställen: 3.14

Fullmäktige hemställer att affärsverket Esbo lokaler i samarbete med fastighetsinnehavarna säkerställer att åtminstone huvudstadsregionens avfallshanteringsföreskrifter iakttas vid sortering i stadens alla fastigheter och hyreslokaler.

Löyttyniemi lämnade understödd av Nevanlinna m.fl. följande förslag till hemställen: 3.15

Fullmäktige hemställer att fas II av iståndsättningen av Gräsaån inleds genast i början av år 2025.

Nevanlinna lämnade understödd av Tiina Elo följande förslag till hemställen: 3.23

Fullmäktige hemställer att den tilläggsfinansiering för naturskydd och vattenvård som reserverats i budgetavtalet också ska användas för restaurering av myrar och fuktängar.

Nevanlinna lämnade understödd av Tiina Elo följande förslag till hemställen: 3.24

Fullmäktige hemställer att restaureringen av Klappräk och Låjärv fortsätter i enlighet med de restaureringsplaner som utarbetats.

Ampuja lämnade understödd av Valle m.fl. följande förslag till hemställen: 3.28

Fullmäktige hemställer att Esbo stad utreder möjligheten att införa en rabattbiljett för gravida kvinnor till simhallarna.

Hopsu lämnade understödd av Keisteri-Sipilä m.fl. följande förslag till hemställan: 3.6

Fullmäktige hemställer att alla stadscentrum i Esbo utvecklas jämlikt och förutsätter därför att man utarbetar en omfattande plan för att utveckla Esbo centrum och få tillbaka arbetstillfällena till området. Planen föreläggs fullmäktige år 2025.

Värmälä lämnade understödd av Marttila följande förslag till hemställan: 3.13

Fullmäktige hemställer att planeringen av korsningsområdet mellan Karabackavägen och Källstrandsvägen påskyndas.

Valle lämnade understödd av Järvenpää m.fl. följande förslag till hemställan: 3.30

Fullmäktige hemställer att daghemmens luftkonditioneringsapparater ska gås igenom och att man ser till att inomhustemperaturen i daghemmen hålls på en acceptabel nivå.

Sammallahti lämnade understödd av Halkosaari m.fl. följande förslag till hemställan: 3.25

Fullmäktige hemställer att verksamheten inom den synnerligen dåligt ansedda byggnadstillsynen i Esbo ska granskas av en utomstående, opartisk revisor. Fullmäktige hemställer också att ledningen för byggnadstillsynen i Esbo utan dröjsmål ska ingripa i de brister som upptäcks vid revisionen för att återställa Esbo stads rykte som samarbetspartner inom byggande.

Kajava lämnade understödd av Löyttyniemi följande förslag till hemställan: 3.32

Fullmäktige hemställer att staden tar som princip att renovera byggnader i stället för att riva dem.

Vehmanen lämnade understödd av Vanhanen m.fl. följande förslag till hemställan: 3.21

Fullmäktige hemställer att ett program för produktivitet och balansering av ekonomin bereds för beslut för följande fullmäktige. Med programmet säkerställs balansen och investeringsförmågan i Esbo stads ekonomi under nästa fullmäktigeperiod utan skattehöjningar och med beaktande av organisationens funktionsförmåga.

Järvinen lämnade understödd av Lahtinen m.fl. följande förslag till hemställan: 3.22

Fullmäktige hemställer att man i investeringsdelen i budgetförslaget för år 2026, som bereds hösten 2025, räknar in varje investeringsobjekts årliga inverkan på driftsekonomin för hela ekonomiplansperioden.

Järvinen lämnade understödd av Keronen m.fl. följande förslag till hemställan: 3.34

Fullmäktige hemställer att det under år 2025 görs en utredning om HRT:s kostnadsstruktur samt om grunderna för Esbo stads betalningsandel, det vill säga den så kallade kommunandelen, samt om deras utveckling och prognoser som grund för beslutsfattandet och riktlinjerna.

Savela lämnade understödd av Järvenpää följande förslag till hemställan: 3.31

Fullmäktige hemställer att man vid byggandet ägnar större uppmärksamhet än för närvarande åt att byggnadsbeståndet är vackert och av hög kvalitet för att skapa särpräglade och trivsamma bostadsområden.

Hopsu lämnade understödd av Löyttyniemi m.fl. följande förslag till hemställan: 3.7

Fullmäktige hemställer att Esbo stad satsar på undervisning i finska och svenska för hemmamor med invandrarbakgrund, stärker deras integration och arbetar för att säkerställa att staten ger tillräcklig finansiering för denna verksamhet även i fortsättningen.

Efter avslutad diskussion gav ordföranden ett sammandrag över de förslag till ändringar och hemställningar som hade lämnats under sammanträdet samt konstaterade att Grönroos ändringsförslag förfallit i brist på understöd och vidare att Kaustes ändringsförslag behandlas först och därefter Järvenpääs ändringsförslag och att förslagen till hemställningar kommer att behandlas på nästa möte i enlighet vad som beslutats ovan.

Behandling av Kaustes ändringsförslag:

Ordföranden frågade om Kaustes ändringsförslag kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att fullmäktige godkänt det enhälligt.

Behandling av Järvenpääs ändringsförslag:

Ordföranden föreslog att de som understöder stadsstyrelsens förslag röstar "ja" och de som understöder Järvenpääs förslag röstar "nej". Fullmäktige godkände ordförandens förslag.

Fullmäktige förkastade Järvenpääs förslag med 71 röster mot 3 och 1 blank. Röstningslistan bifogas till protokollet.

Beslut

Fullmäktige:

Stadsstyrelsens förslag godkändes med följande ändringar:

Fullmäktige beslutar som en ändring av resultatet av förhandlingarna om budgetförslaget:

1. Investeringar. Daghemmet Maakirjan päiväkoti. Ändring av tidpunkten och allokering av anslaget: år 2026: +0,25 miljoner euro, år 2027: +0,25 miljoner euro
2. Sektorn för fostran och lärande. Precisering av formuleringen, köpta tjänster ersätts med följande; stöd för privat vård: "Staden ökar andelen av småbarnspedagogik som produceras med stöd för privat vård och med servicesedlar i privata daghem"
3. Investeringar. Texttillägg: "Antalet nybörjarplatser i gymnasieutbildningen måste målmedvetet ökas för att möta det växande behovet och för att stävja höjningen av medeltalsgränsen för antagning till gymnasiet. Som en del av de nödvändiga åtgärderna påskyndar fullmäktige lokallösningar för gymnasieelever i Mellersta och Norra Esbo. Lokallösningen och andra nödvändiga förberedelser för gymnasiet Länsi-Espoon lukio genomförs så att gymnasiets verksamhet kan inledas senast år 2027".

Förslagen till hemställningar bordlades enhälligt i fråga om beslutsfattandet till sammanträdet 9.12.2024.

Redogörelse

Budgeten för 2025 och ekonomiplanen

Ekonomiplanen 2025–2027 bygger på Berättelsen om Esbo och på mål som härletts ur den, på riktlinjerna och åtgärderna i produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad samt på fullmäktiges beslut 21.10.2024 om ramen för budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2027 samt om fastighetsskattesatserna för 2025. Uppskattningen av skatteintäkterna och statsandelarna under ekonomiplansåren har sammanställts 9/2024 på grundval av Kommunförbundets uppdaterade skatteram samt Finansministeriets kalkyler över statsandelar och utgiftstryck.

Den allmänna ekonomiska utvecklingen

Enligt Finansministeriets ekonomiska översikt hösten 2024 har de tilltagande geopolitiska spänningarna lett till ökad osäkerhet i världsekonomin under de senaste månaderna. Den ekonomiska tillväxten är koncentrerad till USA och tillväxtekonomier, medan den ekonomiska tillväxten inom euroområdet är måttlig.

Recessionen i Finlands ekonomi upphörde i början av året. Finlands bruttonationalprodukt (BNP) beräknas minska med ytterligare 0,2 procent år 2024, men den ekonomiska återhämtningen väntas förstärkas i slutet av året. Den avtagande inflationen och de sjunkande räntorna stöder konsumtion och investeringar. Åren 2025–2026 beräknas bruttonationalprodukten (BNP) öka med 1,7 procent respektive 1,5 procent. Besparingar i offentliga utgifter och skattehöjningarna bromsar upp ökningen av den inhemska efterfrågan och höjer priserna i början av prognosperioden, medan sysselsättningsåtgärderna ökar utbudet av arbete under hela prognosperioden.

Den ekonomiska utvecklingen i Finland har under de senaste åren varit klart svagare än i euroområdet i genomsnitt på grund av stigande priser och räntor samt de direkta ekonomiska konsekvenserna av Rysslands anfallskrig. Enligt Finansministeriet finns det en risk för att konsumtionen i Finland återhämtar sig långsammare än väntat om depressionen inom byggandet visar sig vara längre än väntat och sysselsättningssituationen svårare än väntat.

Den kommunala ekonomins utveckling

Kommunförvaltningens finansieringssituation försvagades och uppvisade ett underskott på 1,3 miljarder euro i fjol, särskilt på grund av den snabba ökningen av de konsumtionsutgifter som återstått inom kommunförvaltningen efter vårdreformen. Situationen inom kommunförvaltningen ser ut att bli allt svårare under de kommande åren på grund av den ökande obalansen mellan utgifter och inkomster.

Skatteinkomsterna är fortfarande kommunernas viktigaste inkomstkälla, men trots en ökning som är högre än medelvärdet på lång sikt räcker skattefinansieringen inte till för det ökande utgiftstrycket inom kommunförvaltningen. Kommunförvaltningens betydande underskott åren 2025–2028 förutsätter betydande anpassningsåtgärder i kommunerna under de kommande åren.

Finansministeriets kalkyler visar förändringen i befolkningsstrukturen och kommunsektorn på riksnivå, men för Esbo är situationen till många delar mycket ovanlig. Reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet ändrade städernas finansieringsbas och i synnerhet för Esbo stad har förändringen varit stor. Reformen har minskat Esbos skattefinansiering betydligt mer än de uteblivna kostnaderna för social- och hälsovården. Den överstora minskningen av kommunalskatten har delvis kompenseras med en förändringsbegränsare som utgör en del av statsandelen för basservice.

Förändringsbegränsaren är dock helt statisk, indexhöjningar görs inte och ökningen av uteblivna skatteinkomster beaktas inte. Detta försvagar den växande stadens förmåga att finansiera sina investeringar med internt tillförda medel.

Esbo växer relativt sett mest av alla städer i Finland. I synnerhet familjer flyttar till Esbo på grund av jobb och för att förbättra sin kompetens. På nationell nivå är nativiteten på nedgång, men i Esbo ökar antalet barn och unga. Detta skapar livskraft och konkurrenskraft för Esbo och hela Finland, men förutsätter betydande investeringar av staden. Esbo har en stor roll som drivkraft för hela Finlands ekonomi. År 2022 uppgick kommunalskatteintäkterna från Esbo till 1,7 miljarder euro, det vill säga 11,4 procent av intäkterna av statens förvärvsinkomst- och samfundsskatt. Summan är enorm och betonar hur viktigt Esbo är för hela Finlands ekonomi. Tillväxtstadens omvärld, inverkan på hela Finlands ekonomi samt finansieringsbehovet för investeringar och ordnande av tjänster kan således inte jämföras med utvecklingen i övriga Finland.

Folkökningen i Esbo fortsätter kraftigt

Folkökningen i Esbo fortsätter att vara kraftig. År 2023 ökade folkmängden med över 8 750 invånare och antalet invånare ökade i Esbo mer än i de andra städerna i landet. I år beräknas tillväxten vara cirka 6 700 personer, vilket innebär att invånarantalet i slutet av året är 320 730.

Enligt långtidsbefolkningsprognosen för Esbo år 2024 torde tillväxten fortsätta ännu snabbare än genomsnittet under de följande åren, även om den i fortsättningen kommer att vara något långsammare än under åren 2022 och 2023. På tio år, det vill säga till slutet av år 2033, ökar folkmängden i Esbo enligt prognosen till 380 460 invånare. Denna utveckling skulle innebära en ökning av folkmängden med 66 400 invånare åren 2023–2033, det vill säga cirka 6 600 invånare per år i snitt.

Ekonomiplanen för 2025–2027

Budgeten för 2025 och ekonomiplanen för 2026–2027 har utarbetats så att den genomför Berättelsen om Esbo samt följer målnivåerna, riktlinjerna och åtgärderna i programmet En ekonomiskt hållbar stad.

Stadsdirektörens budgetförslag följer den ram som fullmäktige godkände 21.10.2024 med små preciseringar.

I stadsdirektörens förslag har driftsekonomin intäkter av markanvändningsavgifter åren 2025–2027 höjts med 10 miljoner euro per år. Motsvarande höjning har gjorts i investeringar i privatfinansierade projekt som täcks med markanvändningsavgifter. I driftsekonomin kostnader har det gjorts små preciseringar och ändringar, vars totala effekt är 0,2 miljoner euro år 2025. Undervisnings- och kulturministeriets statsandelar har uppdaterats utifrån de färskaste elevuppgifterna och styckpriserna. Statsandelarna för år 2025 höjdes med 7 miljoner euro.

De finansiella intäkterna har utökats med intäkter som tas ut ur likviditetsfonden. Investeringarna har uppdaterats enligt det investeringsprogram som har beretts. Lånebehovet och räntekostnaderna har beräknats utifrån uppdaterade uppgifter.

Ekonomiplanen har utarbetats ansvarsfullt och i den har man heltäckande beaktat behoven att ordna tjänster, såsom det ökande antalet klienter och det allt större servicebehovet.

Nästa år inleds en ny fullmäktigeperiod och uppdateringen av stadens strategi Berättelsen om Esbo blir aktuell. Nästa år avslutas också produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad, som har gett goda mål och riktlinjer för hållbarhet inom stadens ekonomi. Nästa reform av kommunernas finansieringssystem har inletts och enligt de senaste uppgifterna kommer reformen att skickas till städerna för utlåtande nästa år och träda i kraft vid ingången av år 2027. Reformen har en stor inverkan på den växande stadens förmåga

att finansiera investeringar och på finansieringen av ordnandet av tjänster, särskilt efter ekonomiplansperioden 2025–2027.

Vi kommer att veta mer om konsekvenserna av framtida förändringar nästa år. Därför har investeringsplanen beretts för ekonomiplansperioden 2025–2027 och för åren 2028–2034 som en lägesbild där det gällande investeringsprogrammet och de identifierade investeringsbehoven samt daghems- och skolobjekt som lyfts fram separat har beaktats. Det kan skönjas att årsbidragets tillräcklighet i förhållande till investeringsnivån uppvisar väsentliga risker och att det programenliga investeringstaket på 250 miljoner euro per år är på väg att överskridas.

Den privata tjänsteproduktionens andel av småbarnspedagogiken ligger inte på den målnivå som fullmäktige fastställt och för att höja andelen behöver vi ett starkt program som leds av stadsdirektören. Den privata småbarnspedagogiken har en stor inverkan på vårt kommande investeringsprogram, särskilt på perioden 2028–2034. Det finns således skäl att precisera och prioritera lägesbilden 2028–2034 när uppgifterna om bland annat effekterna av statsandelsreformen och planerna på att öka andelen privat småbarnspedagogik står till beslutsfattarnas förfogande.

Resultaträkning

Verksamhetsintäkterna ökar med 2,6 procent från budgeten för år 2024. Konjunkturläget inom markförsäljning var svagt år 2024 och försäljningsintäkterna är låga. En återhämtning förutspås år 2025, men året kommer fortfarande att vara utmanande när det gäller marköverlåtelse.

Verksamhetskostnaderna ökar med 5,5 procent från den ursprungliga budgeten år 2024. Utan kostnaderna för de sysselsättningstjänster som överförs från staten ökar utgifterna med cirka 3 procent nästa år. I ökningen beaktas det ökade servicebehovet, den allmänna kostnadsutvecklingen inklusive reserveringen för löneförhöjningar, lagändringar, ökade lokalkostnader samt effekterna av produktivitetsåtgärderna för år 2025 enligt produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad.

Nettokostnaderna för att ordna tjänster, det vill säga verksamhetsbidragets underskott, försämras från år 2024 med 78 miljoner euro, 7,9 procent. Utan de kostnader för sysselsättningstjänster som överförs från staten och höjningen av inkomsterna av markanvändningsavtal kommer den jämförbara ökningen nästa år att vara cirka 4,2 procent.

Skattefinansieringen (skatter och statsandelar) ökar med 9 procent år 2025 jämfört med år 2024. Skatteintäkterna år 2025 uppskattas till 863 miljoner euro, 6,8 procent mer än år 2024. Stadens skattefinansiering för åren 2025–2027 påverkas fortfarande av ändringarna av skattefinansieringen vid vårdreformen och de ändringar som efterhandsgranskningarna av dem föranleder.

Inkomstskattesatsen i Esbo är 5,3 procent år 2025. Kommunalskatteintäkterna uppskattas till 556 miljoner euro, 10 procent mer än år 2024. Förvärvsinkomsterna beräknas öka med cirka 5 procent. Intäkterna av kommunalskatten för år 2025 höjs av regeringens beslut i ramförhandlingarna om slopande av förvärvsinkomstavrdraget från kommunalbeskattningen från och med år 2025. Kommunalskatteintäkterna uppskattas öka med 4,7 procent år 2026 och 5,7 procent år 2027.

Prognosen för samfundsskatteintäkterna är 140 miljoner euro, 1,3 procent mer än år 2024. Ökningen uppskattas till 3,3 procent år 2026 och 7,9 procent år 2027.

Prognosen för fastighetsskatten baserar sig på de fastighetsskattesatser som fullmäktige bestämt, på Skatteförvaltningens statistik samt på byggnadsprognoser. Prognosen för fastighetsskatteintäkterna är 167 miljoner euro, 1,5 procent mer än år 2024.

Statsandelenskalkylerna har ändrats flera gånger i fråga om poster som hänför sig till vårdreformen samt den kommande reformen av arbets- och näringstjänsterna. Detta har i oskälig grad försvårat utarbetandet av städernas budget och planeringen av verksamheten. Särskilt i Esbo har överföringsposterna för social- och hälsovården en exceptionellt stor betydelse.

Statsandelarna för kommunal basservice bestäms i huvudsak enligt åldersklasserna yngre än 15 år. Övriga faktorer är bland annat antalet tvåspråkiga personer och personer med främmande språk som modersmål samt arbetslöshetsgrad, utbildningsnivå och folkökning. Statsandelen för basservice år 2025 är cirka 423 miljoner euro, varav andelen för posterna för social- och hälsovård utgör 143 miljoner euro. Det är dock viktigt att beakta att posterna för social- och hälsovård endast utgör en partiell ersättning för den överdrivna nedskärningen av skattefinansieringen. Förändringsbegränsaren för social- och hälsovården är oförändrad och beaktar inte den årliga ökningen av skatteinkomster i Esbo. Därför förlorar Esbo varje år betydande summor av den uteblivna skatteinkomsten.

Finansieringen av de arbets- och näringstjänster samt integrationstjänster som överförs från staten till kommunerna ökar enligt nuvarande beräkningar Esbo stads statsandelar med 46,4 miljoner euro år 2025. Finansieringen täcker finansieringen av de tjänster som överförs samt utvidgningen av finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna.

Statsandelarna för år 2025 uppskattas till sammanlagt 449 miljoner euro. Enligt Finansministeriets kalkyl över utgiftstrycket uppgår statsandelarna till sammanlagt 461 miljoner euro år 2026 och till 470 miljoner euro år 2027.

Ränte- och finansieringsintäkterna uppskattas till sammanlagt 45 miljoner euro år 2025. Likviditetsfondens avkastning har höjts med 8 miljoner euro år 2025. Räntekostnaderna antas vara 13 miljoner euro och övriga finansiella kostnader 5 miljoner euro. Räntekostnaderna beräknas öka cirka 8 miljoner euro under planperioden. Räntan på nya lån kommer att vara högre.

Årsbidraget uppskattas till 276 miljoner euro år 2025, cirka 287 miljoner euro år 2026 och cirka 310 miljoner euro år 2027. Resultatet uppvisar ett överskott på cirka 64 miljoner euro år 2025, cirka 65 miljoner euro år 2026 och cirka 80 miljoner euro år 2027. Siffrorna för åren 2026–2027 är preliminära uppskattningar.

Investeringar

Staden investerar närmare 354 miljoner euro år 2025 och 1 021 miljoner euro under ekonomiplansperioden 2025–2027. Esbokoncernen investerar ungefär 533 miljoner euro år 2025 och investeringsnivån fortsätter att vara hög också under de följande åren. Investeringarna allokeras främst till lokaler för skolor och daghem. Utgångspunkten för investeringarna är investeringsprogrammet som godkänts av fullmäktige och de prioritetsområden som identifierats i beredningen av tioårsprogrammet i våras.

Investeringsplanen för ekonomiplansperioden 2025–2027 och för åren 2028–2034 är en lägesbild, där det gällande investeringsprogrammet och de identifierade investeringsbehoven samt daghems- och skolobjekt som lyfts fram separat har beaktats.

Stadens investeringsprogram fokuserar fortfarande i hög grad på de närmaste åren och investeringsnivån är hög åren 2025–2027. Därefter sjunker investeringsnivån. Satsningarna på stadens tillväxt och lokalbehoven inom småbarnspedagogik och undervisning samt slutförandet av programmet Fixa skolorna med ett omfattande program för lokalinvesteringar, utbyggnad av Esbo kulturcentrum, simhallarna, byggandet av Hagalunds stadion och Esbo stadsbana fokuserar på början av programperioden och investeringarna är därför över 300 miljoner euro per år.

Finansieringsanalys

Inkomstfinansieringen av stadens investeringar är 80 procent under budgetåret. Av den uppskattade extra avkastningen av investeringsfonden för basservice och markanskaffning reserveras 15 miljoner euro per år för investeringar åren 2025–2027. Om de internt tillförda medlen räcker för att finansiera investeringarna, används dock inte fondkapitalet. På grund av den höga investeringsnivån är verksamhetens och investeringarnas kumulativa kassaflöde negativt under hela ekonomiplansperioden. Kassaflödet är –70 miljoner euro år 2025. I slutet av perioden kan 96 procent av investeringarna finansieras med internt tillförda medel.

Stadens lånestock

För år 2025 har det reserverats en upplåningsfullmakt på 95 miljoner euro. År 2027 minskar behovet att uppta lån och lånestocken börjar minska. Lånestocken är uppskattningsvis 830 miljoner euro i slutet av år 2025, det vill säga 2 537 euro per invånare.

År 2025 fortsätter verksamhetskostnaderna att öka då servicebehovet ökar och kostnadsnivån stiger, de omfattande investeringarna i lokaler, i synnerhet skolor och daghem, fortsätter och stadens hållbara tillväxt kräver investeringar i infrastruktur. Investeringar som stöder stadens tillväxt måste vara framtunga i takt med intäkterna av markförsäljning och skatter. Västmetron, snabbspårvägen och Esbo stadsbana mellan Alberga och Köklax möjliggör en förtätning av bebyggelsen längs banorna och skapar nya möjligheter för lokaliseringen av företag, tjänster och bostäder.

Koncernens lånestock

Det framtunga byggandet har ökat stadens ekonomiska risk och höjt nivån på koncernens justerade lånestock (exklusive Esbo bostäder, Helsingforsregionens miljötjänster samt Helsingfors andel av Länsimetro Oy:s lån). Den justerade lånestocken var 2,4 miljarder euro år 2023. Från år 2024 börjar koncernens justerade lånestock minska långsamt. Stadens lånestock ökar de närmaste åren, men lånebeloppet för dotterbolagen, i synnerhet Västmetron, minskar. För att lånestocken ska börja minska permanent krävs en ekonomiskt hållbar utveckling i enlighet med programmet En ekonomiskt hållbar stad. Hela koncernens lånestock ökar med 23 miljoner euro år 2025 till sammanlagt 3,8 miljarder euro. Lånestocken börjar minska långsamt efter år 2027.

Stadsstyrelsen bordlade ärendet 11.11.2024 och begärde utlåtande i ärendet av fullmäktiges förhandlingskommitté för behandling i stadsstyrelsen 25.11.2024.

Under bordläggningen behandlade fullmäktiges förhandlingskommitté stadsdirektörens förslag till budget och ekonomiplan på fyra sammanträden och avtalade om det bifogade förhandlingsresultatet som har godkänts av fullmäktigegruppernas förhandlare, som har undertecknat avtalet. I förhandlingsresultatet deltar fullmäktigegrupperna med undantag av Kristdemokraterna. Förhandlingsresultatet ökar driftsekonomis utgifter med 9,3 miljoner euro år 2025. Investeringsanslagen åren 2025–2027 höjdes med sammanlagt cirka 40 miljoner euro. Tilläggen täcks genom att fullmakten att uppta lån ökas med sammanlagt cirka 70 miljoner euro åren 2025–2027.

I förhandlingsavtalet ingår protokollsanteckningar, vilka förhandlingskommittén förutsätter ska iakttas under år 2025.

Stadsdirektören föreslår att förslaget till ekonomiplan ändras enligt förhandlingsresultatet.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 25.11.2024 § 291

FörslagFöredragande
Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen godkänner anvisningarna om tillämpning av budgeten i bilaga 1 i budgetboken och föreslår att fullmäktige

1
godkänner den bifogade budgeten för 2025 och ekonomiplanen för 2026–2027 med bilagor,

2
godkänner de bifogade förslagen till beslut om finansmotionerna och konstaterar att motionerna är slutbehandlade,

3
bemyndigar stadsdirektören att ersätta den budgeterade överföringen av 15 miljoner euro som investeringsfonden för basservice och markanskaffning avkastar med motsvarande upplåning, om upplåning är ekonomiskt fördelaktigare än överföring ur fonderna,

4
bemyndigar tekniska nämnden att fortsätta bygga de i budgeten för 2024 särskilt uppräknade, oavslutade fasta konstruktionerna och anläggningarna inom ramen för tidigare anvisade totalanslag,

5
bemyndigar koncernförvaltningen att införa ändringar och preciseringar i budgeten och ekonomiplanen som föranleds av fullmäktigebehandlingen eller förbättrar riktigheten, informationen eller språkdräkten och som inte avviker från innehållet i den godkända budgeten och ekonomiplanen och inte väsentligt ändrar räkenskapsperiodens resultat eller finansieringsdelen.

Behandling

Föredragandens ändringar vid sammanträdet har beaktats i bilagan till protokollet.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Stadsstyrelsen 11.11.2024 § 275

FörslagFöredragande
Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen godkänner anvisningarna om tillämpning av budgeten i bilaga 1 i budgetboken och föreslår att fullmäktige

1

godkänner den bifogade budgeten för 2025 och ekonomiplanen för 2026–2027 med bilagor,

2

godkänner de bifogade förslagen till beslut om finansmotionerna och konstaterar att motionerna är slutbehandlade,

3

bemyndigar stadsdirektören att ersätta den budgeterade överföringen av 15 miljoner euro som investeringsfonden för basservice och markanskaffning avkastar med motsvarande upplåning, om upplåning är ekonomiskt fördelaktigare än överföring ur fonderna,

4

bemyndigar tekniska nämnden att fortsätta bygga de i budgeten för 2024 särskilt uppräknade, oavslutade fasta konstruktionerna och anläggningarna inom ramen för tidigare anvisade totalanslag,

5

bemyndigar koncernförvaltningen att införa ändringar och preciseringar i budgeten och ekonomiplanen som föranleds av fullmäktigebehandlingen eller förbättrar riktigheten, informationen eller språkdräkten och som inte avviker från innehållet i den godkända budgeten och ekonomiplanen och inte väsentligt ändrar räkenskapsperiodens resultat eller finansieringsdelen.

Behandling

Ordföranden föreslog understödd av Partanen att stadsstyrelsen bordlägger ärendet för utlåtande av fullmäktiges förhandlingskommitté.

Efter avslutad diskussion frågade ordföranden om ordförandens förslag kunde godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget om bordläggning, konstaterade ordföranden att stadsstyrelsen hade godkänt det.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Stadsstyrelsen bordlade ärendet för utlåtande av fullmäktiges förhandlingskommitté.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Budgeten 2025 och ekonomiplanen 2026-2027
- 2 Vastaukset vuoden 2025 talousarvioon liittyviin raha-asia-aloitteisiin
- 3 Neuvottelutulos muutosesitykset 2025-2027
- 4 Pöytäkirjamerkinnet

Esbo stad

Protokoll

24/28

Fullmäktige

§ 115

04.12.2024

- 5 Neuvottelumuutoksilla päivitetty tuloslaskelma
- 6 Äänestyslista § 115

Tilläggsmaterial

För kännedom

Esbo stad

Protokoll

25/28

Fullmäktige

§ 116

04.12.2024

§ 116

Motioner och frågor inlämnade vid sammanträdet

Redogörelse

Följande motion/motioner enligt I delen 1 kap. 7 § i förvaltningsstadgan har lämnats till stadsstyrelsen för beredning:

Ordföranden konstaterade dessutom att en fråga hade lämnats in under mötet:

- Fråga om att uppmuntra invandrare att studera finska och svenska (Järvenpää Kaarina)

Beslut

Fullmäktige:

Fullmäktige instämde i ordförandens förslag och beslutade enhälligt lämna frågan till stadsstyrelsen för beredning.

Anvisning för sökande av ändring gäller paragraferna: § 113, § 114, § 116

Förbud mot ändringssökande

I ovan nämnda beslut som gäller endast beredning eller verkställighet får ändring inte sökas enligt (410/2015) 136 § i kommunallagen.

Anvisning för sökande av ändring gäller paragraferna: § 115

Kommunalbesvär

Ändring i ovan nämnda beslut av stadsfullmäktige kan sökas genom besvär.

Ändring i beslutet får sökas av den som beslutet avser, den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmarna.

Ändring får sökas på den grund att beslutet har tillkommit i felaktig ordning, den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller beslutet annars strider mot lag.

Besvärsmyndighet

Ändring i beslut söks hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Besvärstid

Ändring skall sökas inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Delfående

En part anses, om inte annat kan påvisas, ha fått del av beslutet sju dagar efter det att brevet avsänts eller vid den tidpunkt som framgår av mottagningsbeviset eller av ett särskilt delgivningsbevis.

En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet publicerats i det allmänna datanätet.

Dagen för delfåendet eller den dag då beslutet publicerats beaktas inte vid uträkningen av besvärstiden.

Besvärsskrivelsens innehåll

I den till besvärsmyndigheten riktade besvärsskrivelsen skall uppges

- det beslut som överklagas
- till vilka delar beslutet överklagas och de ändringar som yrkas i beslutet
- grunderna för yrkandet
- ändringssökandens namn och hemkommun
- postadress och telefonnummer för meddelande i ärendet till ändringssökanden.

Besvärsskrivelsen skall egenhändigt undertecknas av ändringssökanden, en laglig företrädare eller ett ombud. Om ändringssökandens talan anförs av en laglig företrädare eller ett ombud eller om besvärsskrivelsen uppsatts av någon annan person, skall i besvärsskrivelsen uppges också denna persons namn och hemkommun.

Till besvärsskrivelsen skall fogas

- det beslut som överklagas, i original eller som kopia
- bevis över dagen för delfåendet eller annan utredning över från vilken dag besvärstiden skall räknas, samt
- de handlingar som ändringssökanden önskar åberopa som stöd för sitt yrkande, om de inte redan tidigare tillställts myndigheten.

Inlämning av besvärsskrivelsen

Besvärsskrivelsen skall inom utsatt tid tillställas Helsingfors förvaltningsdomstol under adress:

Helsingfors förvaltningsdomstol, registraturen
Banbyggarvägen 5, 00520 Helsingfors

Telefon	029 56 42000
Fax	029 56 42079
E-post:	helsinki.hao@oikeus.fi
Ämbetstid	8.00–16.15

Besvär kan anföras även via förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst på adressen <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Besvärsskrivelsen kan på egen risk sändas per post eller med bud. Anlitas posten skall besvärsskrivelsen avsändas i så god tid att den hinner fram den sista dagen av besvärstiden före ämbetstidens slut.

På eget ansvar kan besvärsskrivelsen också sändas per fax eller e-post inom den utsatta tiden. En handling som ska sändas inom utsatt tid ska före utgången av den utsatta tiden tillställas rättsskipningsmyndigheten så att handlingen finns tillgängligt för myndigheten i mottagarapparaten eller datasystemet.

Avgift för behandling av besvär

Av ändringssökanden tas en rättegångsavgift ut med stöd av lagen om domstolsavgifter (1455/2015). Ytterligare information om avgiften lämnas av besvärsmyndigheten. Mer information om besväravgiften ges av besvärsmyndigheten och på domstolsväsendets webbplats.